

- накладення ПДВ на імпорту продукцію ВДЕ;
- митні платежі;
- сплата земельного податку із земель зайнятих під генерацію енергії з альтернативних джерел енергії;
- сплата оренди за землі, що перебувають у державній та комунальній власності, які використовуються для спорудження об'єктів ВДЕ;
- звільнення від податкових зобов'язань у формі цільової надбавки підприємств з ВДЕ;
- звільнення від податку на прибуток підприємств ВДЕ (8, с. 67 – 71).

Проведений аналітичний огляд окремих наукових поглядів на фінансово-правовий механізм, який застосовується державою для розвитку галузі альтернативної енергетики, показує, що у науці зазначене питання розглянуто недостатньо. Однак для розгляду окресленої тематики необхідно спочатку визначити найбільш ефективну модель фінансово-правового механізму, який дозволить дослідити саме стимулюючі засоби в альтернативній енергетиці. Таким чином було виокремлено такі складові фінансово-правового механізму, як фінансово-правові важелі та стимули. В подальшому до кожної складової виокремлено належні стимулюючі та обмежувальні засоби, які сприяють розвитку альтернативних джерел енергії, що дозволить створити більш ефективну систему правового забезпечення у сфері альтернативної енергетики.

Список бібліографічних посилань

1. Про альтернативні джерела енергії : закон України від 20.02.2003 № 555-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 24. Ст. 155.
2. Лазебник Л. Щодо теорії фінансової політики: дослідження в координатах організаційно-економічних відносин. *Актуальні проблеми економіки*. 2006. № 9 (63). С. 51–64.
3. Райсберг Б. А. Современный экономический словарь / Б. А. Райсберг, Л. Ш. Лозовський, Е. Б. Стародубцева. 2-е изд. М. : Инфра-М, 1999. С. 512.
4. Ковалюк О. М. Фінансовий механізм організації економіки України (проблеми теорії і практики) : монографія. Львів : Вид-во центр. Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка, 2002. 396 с.
5. Кириленко О. П. Фінанси (теорія та вітчизняна практика) : навч. посібник. Тернопіль : Екон. думка, 2000. С. 212.
6. Батищева С. Класифікація фінансових стимулів соціально-економічного розвитку. *Вісник Національної академії державного управління*. 2011. С. 152–160.
7. Яцко В. В. Фінансові важелі у системі державного регулювання підприємницької діяльності. *Торгівля, комерція, підприємництво*. 2010. Вип. 11. С. 160–163. URL: www.irbis-nbuv.gov.ua > irbis_nbuv > cgiirbis_64 (дата звернення: 24.10.2019).
8. Стимулювання відновлюваної енергетики в Україні за допомогою «зеленого» тарифу : посібник / Міжнар. фінан. корпорація // Держенергоефективності України : сайт. 2012. URL: <https://saee.gov.ua/documents/green-tariff.pdf> (дата звернення: 24.10.2019).

Одержано 27.10.2019

УДК 796.2

Олександр Анатолійович МОРГУНОВ,

кандидат юридичних наук, доцент,
завідувач кафедри тактичної
та спеціальної фізичної підготовки факультету № 2
Харківського національного університету внутрішніх справ;
 <https://orcid.org/0000-0003-2259-3620>;

Олег Артурович ЯРЕЩЕНКО,

кандидат з фізичного виховання та спорту,
доцент кафедри тактичної
та спеціальної фізичної підготовки факультету № 2
Харківського національного університету внутрішніх справ;
 <https://orcid.org/0000-0002-2475-7572>

ОБҐРУНТУВАННЯ ВПРОВАДЖЕННЯ В НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС СПЕЦІАЛЬНИХ ПІДГОТОВЧИХ ВПРАВ КООРДИНАЦІЙНО-РУХОВОЇ СПРЯМОВАНОСТІ, ПОТРІБНИХ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ТИХ УМІНЬ І НАВИЧОК, ЩО ВИКОРИСТОВУЮТЬСЯ ПІД ЧАС ЗАСТОСУВАННЯ ЗАХОДІВ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО ПРИМУСУ

На сучасному етапі реформування силових структур, в т. ч. системи МВС продовжують гостро стояти проблеми особистої безпеки громадян, вирішення яких залежить від професійних дій працівників Національної поліції України. За цих умов ефективність виконання службових завдань, зокрема здатність успішно протидіяти злочинцям безпосередньо залежить від рівня професійно-службової підготовленості майбутніх поліцейських.

Фізична підготовка працівників Національної поліції носить прикладний характер і проводиться з огляду на особливості професійно-службової діяльності (дільничний інспектор, охоронець, оперативний уповноважений, слідчий). В процесі навчання курсантам закладів вищої освіти Національної поліції приходить освоювати цілком

нові, координаційно складні рухові дії, що потребують ґрунтованій попередній фізичній підготовці, що забезпечує розвиток необхідних сенсорних, моторних і функціональних здібностей тих, хто навчається. До них відносяться застосування фізичної сили та заходів поліцейського примусу, що являються складовою частиною тактико-спеціальної підготовки та мають суттєве прикладне значення. Успішність навчання заходам поліцейського примусу забезпечується рівнем розвитку саме координаційно-рухових здібностей курсантів. Задля визначення місця та ролі координаційної підготовленості доцільно детально проаналізувати зміст спеціальної фізичної підготовки з позиції відомої теорії багаторівневої системи управління рухами Н. М. Бернштейна, який виказав гіпотезу о наявності чотирьох рівнів розбудови рухів, кожний з яких тісно пов'язаний з виконанням визначеного класу рухових дій [1].

Рівень А (наявності тону) – забезпечує статичне напруження тіла, пов'язане з утриманням визначеної пози або стійки (включаючи фазу польоту: наприклад, при виконанні зіскоків зі спортивних снарядів, стрибків у воду, стрибки на ковзанах, стрибки з трампліну на лижах тощо).

Рівень В (контролю м'язово-суглобних зв'язків) – забезпечує динаміку фізичних рухів, що пов'язані з подоланням реактивних сил шляхом їх використання в якості зовнішньої дарової сили та відчуттям власного тіла.

Рівень С (управління просторовим полем) – забезпечує відчуття простору в ході виконання доцільно спрямованих рухів (фізичні вправи на брусах, перекладні, кільця; кувирки, сальто; різноманітні балістичні та ударні рухи, а також тих силових рухів, що пов'язані з подоланням активного спротиву).

Рівень Д (регулювання здійснення безпосередніх предметних дій та побудови сенсорних ланцюгів) – забезпечує формування автоматизмів. До подібних типових різноманітних фізичних вправ і координаційно спрямованих рухів відносяться двобої та спортивні командні ігри [2].

Із сучасних уявлень щодо механізму побудови фізичних рухів витікає те, що оволодіння такими координаційно складними рухами як застосування заходів поліцейського примусу виконується на рівні Д з обов'язковою участю тих рівнів, що лежать нижче, в першу чергу рівнів С і В. Саме вони і є підґрунтям по відношенню до найвищого рівня Д, тобто такими, що мають в якості рухових фонів механізми створені на базі раніше засвоєних рухів. Їх фрагменти й використовуються в ході розучування незнайомих рухових дій.

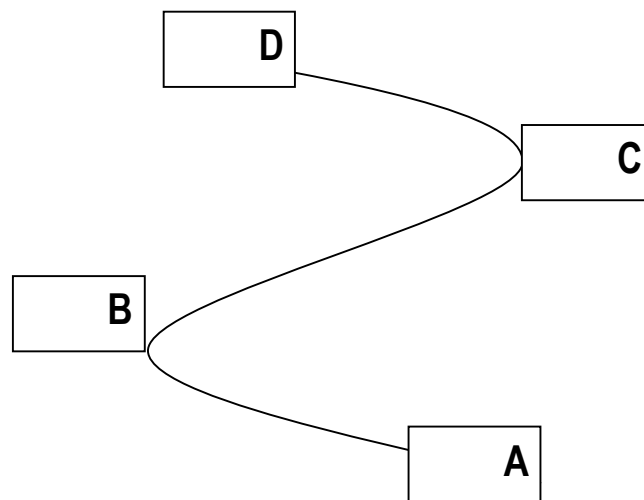

Рис. 1. Під'ом на рівень Д

- рівень А (базове забезпечення рухів)
- рівень В (м'язово-суглобові ув'язки)
- рівень С (просторові переміщення)
- рівень Д (змістовні цілеспрямовані дії)

Визначна кількість рухових навичок сформованих під час навчання не може забезпечити усієї різноманітності необхідних технічних дій. Значна частина даних дій реалізовується завдяки здатності нервової системи к екстраполяції, тобто рішення рухових завдань на базі якісного генетичного спадку та набутого на практиці індивідуального досвіду. Саме завдяки екстраполяції людський організм, маючи широкий спектр раніше досягнутих вмінь і навичок набуває здатність до правильного виконання різноманітних технічних дій. Тому при навчанні будь-якому руху потрібно вивчати різноманітні (варіативні) технічні дії. Саме це створює подальшу базу для невпинного зростання професійно-службової майстерності.

В ході розучування спеціально прикладних прийомів за допомогою **спеціальних підготовчих вправ** координаційної спрямованості рухова програма навчання майбутніх поліцейських може бути реалізована двома способами. Перший спосіб – здійснюється у вигляді розімкнутої системи управління, другий (удари, кидки) – у вигляді зімкнутої системи управління з коректованим ланцюгом взаємопов'язаних цілеспрямованих рухів на базі використання зворотних зв'язків (зворотної аферентації). При цьому активізуються процеси антиципації, тобто передбачення нападу, якому може бути наданий адекватний захист, особливо при перебуванні поліцейського в екстремальних умовах [3].

Виходячи з наведеного вище, вважаємо вкрай важливим вирішення завдання підвищення рівня спеціальної фізичної підготовленості майбутніх поліцейських шляхом впровадження в навчальний процес у закладах вищої освіти Національної поліції України спеціальних підготовчих вправ у значно більшому об'ємі, ніж це є сьогодні.

Висновок. Аналіз спеціальної літератури, бесіди, спостереження та власний досвід викладання свідчить, що активізація координаційної підготовки курсантів сприяє накопиченню рухового досвіду в фонових рівнях та покращає формування взаємозв'язків між ними. Дані позитивні зміни в змозі посприяти підвищенню якості оволодіння необхідними тактико-технічними діями та їх вмілому застосуванню в майбутній діяльності.

Список бібліографічних посилань

1. Бернштейн Н. А. О ловкости и ее развитии. М. : Физкультура и спорт, 1991. 288 с.
2. Моргунов О. А. Диференційний підхід до визначення спортивно-важливих координаційних здібностей тайського спортсмена // Сучасні підходи удосконалення спеціальної фізичної підготовки правоохоронців МВС України : зб. тез наук.-метод. семінару (23 листоп. 2011 р.). Харків : Акад. внутр. військ МВС України, 2011. С. 60–64.
3. Ярещенко О. А. Координаційна підготовленість курсантів – необхідна умова ефективності оволодіння навичками рукопашного бою. *Слобожанський науково-спортивний вісник*. 2012. № 1. С. 74–76.

Одержано 29.10.2019

УДК 347.44

Ольга Володимирівна МОРОЗ,

кандидат юридичних наук, доцент,

доцент кафедри цивільного права та процесу факультету № 6

Харківського національного університету внутрішніх справ;

 <https://orcid.org/0000-0003-4154-1826>

ЩОДО ІСТОТНИХ УМОВ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВОГО ДОГОВОРУ

При укладанні цивільно-правових договорів виникає ряд питань, пов'язаних із визначенням його істотних умов.

Традиційно, цивілістами було прийнято поділяти умови договору на істотні, звичайні і випадкові [1, с. 33–37]. Істотні умови закріплені у законодавстві. Звичайні та випадкові умови договору визначаються лише у науковій літературі.

Звичайні умови є обов'язковими для сторін відповідно до актів цивільного законодавства, тому при укладенні договору вони можуть не погоджуватися. В. В. Луць вважає, що такі умови не потребують обов'язкового узгодження, оскільки вони визначаються в законі або іншому нормативному акті і стають обов'язковими для сторін унаслідок самого факту укладення договору [1, с. 30].

О. С. Іоффе зазначав, що звичайними є умови, наявність або відсутність яких на факт укладення договору ніякого впливу не виявляє. Більш того, практично немає необхідності включати звичайні умови в договір, так як вони сформульовані в законі або інших нормативних актах і, оскільки контрагенти погодились укласти даний договір, вони тим самим визнаються такими, що виразили згоду підкоритися тим умовам [2, с. 387–388].

В. Г. Олюха погоджуючись з О. С. Іоффе, зазначає, що хоч перелік істотних умов міститься у законі, але конкретного змісту вони набувають тільки у договорі, коли сторони погодять їх. Для звичайних же умов характерною ознакою є те, що сторони їх можуть навіть не передбачати у договорі, і це не буде породжувати негативних наслідків у вигляді недійсності або неукладення договору [3, с. 48].

Випадковими прийнято вважати такі умови договору, які погоджені сторонами на відступ від положень диспозитивних норм або з метою розв'язання питань, що не врегульовані законодавством [4, с. 645]. Випадкові умови включаються сторонами в договір оскільки вони надають їм важливе значення, тобто розглядають як істотні. Останнім часом цивілісти вважають, що немає підстав для виділення у змісті договору яких-небудь інших видів договірних умов, крім істотних. М. І. Брагінський та В. В. Вітрянський підтвердили наукове обґрунтування вказаної позиції і дійшли висновку, що підстав для виділення як звичайних, так і випадкових умов... не залишається, існують тільки істотні умови договору [5, с. 302]. Оскільки ініціатива сторін включити в договір умову, яка законом не визначається як істотна, перетворює цю умову на обов'язкову для конкретного договору між певними особами, то випадкові умови є істотними.

Необхідно вказати, що всі умови договору – істотні, звичайні, випадкові – є однаково обов'язковими та повинні виконуватися сторонами після укладення договору.

Так, О. О. Красавчиков до істотних умов договору відносить ті договірні умови, які мають юридичне значення, тобто впливають на формування та сутність правовідношення, що виникає із відповідного договору [6, с. 441].

Істотними є умови, які є необхідними для укладення договорів даного виду. При відсутності хоча б однієї з таких умов договір не є укладеним.

У випадку, якщо досягнута згода щодо істотних умов, то договір набирає чинності, навіть якщо взагалі не містить згадку стосовно якихось інших умов.

Частина 1 ст. 638 ЦК [7] України поділяє істотні умови договорів на чотири групи:

- 1) умови про предмет договору;
- 2) умови, які визначені законом як істотні для договорів даного типу;